

Hvilke private barnehager fører vi tilsyn med?

Vi baserer oss på en risikovurdering når vi velger ut barnehager, temaer og tidspunktet for tilsyn. Vi vurderer hvor sannsynlig det er for at den private barnehagen bryter regelverket.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 15.10.2024

Det er verken mulig eller ønskelig å føre tilsyn med alle private barnehager hvert år. Dette vurderer vi når vi skal velge hvilke barnehager vi skal kontrollere:

Risikovurdering

Vi baserer oss på en risikovurdering når vi velger ut barnehager, temaer og tidspunktet for tilsyn. Vi vurderer hvor sannsynlig det er for at den private barnehagen bryter regelverket. I tillegg vurderer vi konsekvensen av et mulig brudd. Noen brudd på reglene kan føre til store konsekvenser. For eksempel kan konsekvensene av at en barnehage sparer kostnader ved å ha lav bemanning eller dårlig lønns- og arbeidsvilkår være svært alvorlig.

Vi baserer oss blant annet på disse opplysningene:

- opplysninger barnehagen selv har rapportert
- opplysninger fra offentlig tilgjengelig kilder (f.eks. medieomtale)
- varsler og tips (fra f.eks. barnehagen selv, kommunen, ansatte eller foresatte)
- vår kunnskap om sektoren og regelverksetterlevelse

Risikovurderingene sørger for at vi bruker tilsynsressursene våre der de trengs mest.

Stikkprøvekontroll

Våre tilsyn skal være en målrettet stikkprøvekontroll, og vi velger ut barnehager og temaer ut ifra den risikoen vi ser. Selv om det er en risiko for at en barnehage ikke følger reglene, vil vi ikke automatisk åpne tilsyn med barnehagen. Dette kan skyldes at situasjonen blir fulgt opp på andre måter, for eksempel ved at vi veileder barnehagene det gjelder, eller at vi prioriterer andre barnehager eller temaer der risikoen er høyere. Metodehåndboken beskriver rammene for hvordan et tilsyn blir gjennomført.

Hva skjer i et tilsyn?

Våre tilsyn vil i de fleste tilfeller være skriftlig. Som regel vil vi starte et tilsyn med å sende et åpningsbrev til barnehagen. Der informerer vi om tema for tilsyn, hvilke regler vi vil undersøke, og ber om dokumentasjon fra barnehagen.

I noen tilsyn vil vi måtte besøke barnehagen for å snakke med eier og ledelsen. Det kan også være at vi vil se på barnehagelokalene.

Behandling av personopplysninger i et tilsyn.

Hvis vi ikke finner brudd på reglene, avslutter vi tilsynet. Tilsynsrapporten vår oppsummerer hva vi har undersøkt og hvorfor vi mener at praksisen er i tråd med regelverket.

Brudd på regelverket

Hvis vi finner at barnehagen har brutt reglene, oppsummerer vi dette i en foreløpig tilsynsrapport. Denne viser hvilke regler barnehagen har brutt, og hva barnehagen skal gjøre for å rette opp praksisen. Vi kan også varsle om at vi vil kreve tilbakebetaling eller at vi vil holde tilbake tilskudd i den foreløpige tilsynsrapporten. Barnehagen har mulighet til å kommentere innholdet i den foreløpige tilsynsrapporten, og får en frist for å gi tilbakemelding.

Etter at vi har vurdert tilbakemeldingen fra barnehagen, skriver vi den endelige tilsynsrapporten som inneholder vedtaket om hva barnehagen eventuelt skal rette. Dette innebærer av vi pålegger barnehagen å endre praksis. Vedtaket kan også gå ut på at barnehagen må betale tilbake en angitt sum, eller at vi holder tilbake tilskudd. Barnehagen må gi oss tilbakemelding om hvordan dette er rettet. Barnehagen kan klage på vedtaket.

Oppsummering av tilsyn

Rapporten **Økonomisk tilsyn av private barnehager – oppsummering 2022** gir informasjon om aktivitetene Udir har gjennomført knyttet til økonomisk tilsyn av private barnehager.

[Her kan du se hvilke barnehager vi har åpnet tilsyn med.](#)

Vi skal veilede barnehagene

Vi har ansvar for å veilede barnehagene om reglene i barnehageloven kapittel V. Veiledning skal gjøre det enklere for barnehagene å følge reglene, slik at pengene kommer barna i barnehagen til gode.

Dersom en barnehage har spørsmål om reglene, kan dere sende en e-post til post@udir.no.

[Veileder om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager.](#)

Samarbeidet om tilsyn med kommunene

Udir har ansvaret for det økonomiske tilsynet med de private barnehagene. Kommunen har ansvar for å føre tilsyn med øvrige reguleringer i barnehageloven. Når vi i Udir gjennomfører et økonomisk tilsyn med en privat barnehage, samarbeider vi med den kommunen den aktuelle barnehagen ligger i.

Kommunen får kopi av åpningsbrevet vi sender til barnehagen når vi starter et tilsyn slik at de får informasjon om hvilken privat barnehage vi har åpnet tilsyn med, og thva som er tema for tilsynet.

Dokumentasjon fra kommuner

I et økonomisk tilsyn med en privat barnehage kan vi få behov for dokumentasjon fra kommunen som den private barnehagen ligger i. Det er kommunen som gir tilskudd til den private barnehagen, derfor kan kommunen ha nødvendig informasjon i et økonomisk tilsyn. Vi vil for eksempel innhente informasjon om

kommunale barnehagers personalkostnader, for å sammenligne personalkostnadene med de private barnehagene.

Kommunen får uttale seg før vi fatter et vedtak

Kommunen får mulighet til å uttale seg før vi fatter vedtak om reaksjoner i et tilsyn med en privat barnehage. I praksis vil kommunen få kopi av foreløpig tilsynsrapport (varsel om vedtak), med et brev som informerer om retten til å uttale seg. Av praktiske hensyn må vi sette en frist for kommunen sin eventuelle uttalelse. Aktuelle reaksjoner vi kan varsle en barnehage om at vi skal vedta, kan være:

- Pålegg om retting.
- Vedtak om at tilskudd til barnehagen skal holdes tilbake.
- Vedtak om at barnehagen skal betale tilskudd tilbake til kommunen.
- Vedtak om tidsbegrenset eller varig stenging.

Kommunen sin rett til å uttale seg før vi fatter vedtak følger av barnehageloven § 56.

Vi sender våre vedtak til den aktuelle kommunen til orientering. Kommunen har ikke klagerett.

Vedtak om tilbakebetaling

Dersom vi vedtar at tilskuddet til en privat barnehage skal holdes tilbake eller at barnehagen må tilbakebetale tilskudd til kommunen, samarbeider vi med kommunen om dette. Det er vedtaket fra oss, og ikke kommunens gjennomføring av vedtaket som er bestemmende for barnehagens plikter. Barnehagen har rett til å klage på vedtaket.

Kunnskapsdepartementet er klageinstans for vedtak som Udir fatter.

Renter

Vi kan fatte vedtak om at en privat barnehage skal betale tilskudd tilbake til kommunen dersom barnehagen har brutt bestemmelser i kapittel V med forskrifter, jf. barnehageloven § 56.

Dersom vi fatter et slikt vedtak, er utgangspunktet at vedtaket får virkning med en gang. Det vil si at vedtaket etablerer et krav om tilbakebetaling.

Barnehagen kan etter forvaltningsloven § 42 be om å få tilbakebetalingen utsatt. Udir eller Kunnskapsdepartementet kan avslå dette. Dersom barnehagen samtidig klager på selve vedtaket, og denne klagen tas til følge, kan det bety at kravet endres eller faller bort etter at barnehagen faktisk har betalt kravet.

Barnehagen vil i noen slike tilfeller kunne ha krav på å få refundert midlene med «avsavnsrenter» fra kommunen. Avsavnsrente er rentekompensasjon i tilfeller av utilsiktet kreditt.

Barnehagen kan ha krav på avsavnsrenter etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Domstolene har også åpnet for at man kan ha krav på avsavnsrenter etter en rimelighetsvurdering.

Dersom barnehagen mener å ha krav på avsavnsrenter, må barnehagen fremsette et krav til kommunen. Kommunen må vurdere om det er grunnlag for avsavnsrenter.